



Prefață

Dacă este adevărat că poeții sînt legiuitorii neconfirmați ai lumii, atunci scriitorii de science fiction reprezintă bufonii curții. Noi sîntem Nebunii Înțelepți care țopăie, fac tumbe, bolborosesc profeții și se scarpină în public. Noi ne putem distra cu Marile Idei, deoarece costumul tipător al originilor noastre derivate din literatura de senzație ne face să părem inofensivi.

Iar scriitorii de SF au toate ocaziile să aștepte mult și bine — noi avem influență, fără responsabilități. Foarte puțini simt obligația de a ne lua în serios, totuși ideile noastre se infiltrează în cultură, barbotînd, invizibile, precum radiația de fond.

Cu toate acestea, tristul adevăr al chestiunii este că în ultima vreme SF-ul n-a fost prea amuzant. Toate formele de cultură pop traversează perioade de deprimare; ele fac gripă atunci cînd societatea strănută. Nu-i de mirare,

așadar, că la sfârșitul anilor șaptezeci SF-ul era confuz, neimplicat și rînced.

William Gibson reprezintă însă unul dintre cei mai însemnați vestitori ai vremurilor mai bune care vor să vie.

Scurta lui carieră l-a indicat deja drept un scriitor aparținînd definitiv anilor optzeci. Uluiitorul său roman de debut, *Neuromantul*, care a înhățat toate premiile genului în 1985, a dovedit talentul neegalat al lui Gibson de a pune degetul pe centrii nervoși ai societății. Efectul a fost galvanic, ajutînd la deșteptarea SF-ului din toropeala lui dogmatică. Trezit din hibernare, science fictionul se împletește din grota sa în strălucitoarea lumină solară a *Zeitgeistului*¹ modern. Iar noi sîntem slabi, flămînzi și cîtuși de puțin temperați. De acum încolo, lucrurile vor fi cu totul diferite.

Culegerea de povestiri pe care o țineți în mînă conține toate textele scurte ale lui Gibson, publicate pînă în acest moment. Ea reprezintă o ocazie rară de a asista la uluiitor de rapidă dezvoltare a unui scriitor de vîrf.

Direcția pe care intenționa s-o abordeze era deja vizibilă în prima lui povestire, *Fragmente din holograma unui trandafir*, din 1977. Trăsăturile specifice lui Gibson sînt prezente în totalitate: o sinteză complexă de cultură pop modernă, tehnologia de vîrf și o tehnică literară avansată.

A doua sa povestire, *Continuumul Gernsback*, îl arată țintind în mod conștient asupra siluetei tîrșitoare a tradiției SF. Este o respingere devastatoare a „scientificțiu-

1 Spiritul epocii (*germ.*).

nii“ sub forma deghizată a unei tehnolatrii mărginite. Ne găsim în prezența unui scriitor care-și cunoaște originile și schimbă vitezele pentru o reformare radicală.

Gibson și-a găsit pasul cu seria Lăbărțării: *Johnny Mnemonic*, *Hotelul Trandafirul Nou* și incredibila *Chrome*. Publicarea, în revista *Omni*, a povestirilor menționate a dovedit un nivel de concentrare imaginativă ce plusa efectiv deschiderea pentru întregul gen. Aceste texte baroce și dense merită să fie lecturate de mai multe ori, pentru pasiunea lor sumbră, dură și detaliile extrem de realizate.

Triumful acestor lucrări l-a reprezentat evocarea cli-pitoare, autocompatibilă, a unui viitor credibil. Este greu de subestimat dificultatea efortului, unul pe care mulți scriitori SF l-au evitat ani de zile. Acestei nereușite intelectuale i se datorează proliferarea rău prevestitoare a poveștilor postapocaliptice, a fanteziilor *sword-and-sorcery* și a acelor *space opera* permanent prezente, în care imperiile galactice decad în mod convenabil în barbarie. Toate subgenurile amintite sînt produse ale nevoii acute a scriitorilor de a evita întortochelile unui viitor realist.

În povestirile Lăbărțării găsim însă un viitor recognoscibil, extrapolat în mod dureros din condiția contemporană. Este multifățetat, sofisticat și cu o perspectivă globală. Derivă dintr-o nouă serie de puncte de plecare, nu din formula uzată a roboților, rachetelor și miracolului modern al energiei atomice, ci din cibernetică, biotehnologie și rețelele de comunicație — pentru a nu aminti decît cîteva.

Tehnicile de extrapolare ale lui Gibson aparțin clasicului *hard SF*, dar el le demonstrează în cel mai pur stil Nou Val. În locul obișnuințelor Bărbați Competenți, tehnofili lipsiți de sentimente, cu-pieptul-de-aramă, din SF-ul *hard*, eroii săi par un echipaj de pirați alcătuit din ratați, escroci, șmecheri, proscrisi și lunatici. Viitorul lui Gibson e întrezărit treptat, nu ca o simplă speculație aridă, ci pe măsură ce este trăit de eroii lui.

Gibson pune capăt fertilului arhetip gernsbackian, Ralph 124 C41+, tehnocratul izolat în turnul său de fildeș, care-și revarsă binecuvântările superștiințifice asupra *hoi polloi*¹. În opera lui Gibson, ne trezim în fundăturile și străzile orașelor, într-un tărâm al supraviețuirii asudate, cu încheieturile degetelor înălbite, unde super-tehnologia este un permanent zumzet subliminal, „aidoma unui experiment dement în darwinismul social, conceput de un cercetător plictisit care apasă întruna cu degetul mare pe butonul de derulare *repede-înainte*“.

În această lume, Marea Știință nu constituie o sursă de minuni stranii ale Domnului Vrajitor, ci o forță omniprezentă, atotinfiltroare, ajunsă la forma definitivă. Este o perdea de radiații mutante, revărsându-se asupra multitudini, un Autobuz Global ticsit, vuind sălbatic în susul unei pante exponențiale.

Povestirile alcătuiesc un portret imediat recognoscibil al situației moderne. Extrapolările lui Gibson arată, cu o limpezime exagerată, partea ascunsă a unui aisberg de

1 Cei mulți, mase, plebe (*gr.*).

modificări sociale. Acesta lunecă acum cu o măreție sinistă peste suprafața sfârșitului de veac douăzeci, dar dimensiunile lui sînt uriașe și întunecate.

Puși în fața acestui monstru tănuit, mulți autori de SF au ridicat brațele, prevestind naufragiul. Deși nimeni nu-l poate acuza pe Gibson de pollyannaism¹, el a evitat această soluție facilă. Amănuntul reprezintă o altă trăsătură caracteristică a noii școli SF ce apare în anii optzeci: plictiseala față de Apocalips. Gibson nu pierde vremea amenințînd cu degetul ori frîngîndu-și mîinile. El rămîne cu ochii deschiși fără să tresară și, după cum a subliniat Algis Budrys, nu se teme de munca dură. Acestea sînt virtuți meritorii.

Un alt detaliu demonstrează că Gibson aparține unui nou consens ce se dezvoltă în SF: ușurința de a colabora cu alți autori. Culegerea de față e onorată de trei astfel de texte. *Specie integrată* reprezintă o rară desfătare, o fantezie întunecată, clocotind de suprealism nebunesc. *Steaua roșie pe orbită de iarnă*, constituie o altă povestire situată în viitorul apropiat, cu un fundal autentic, superb detaliat, avînd punctul de vedere global, multicultural, tipic SF-ului anilor optzeci. *Luptă aeriană* este o lucrare sălbatic de frapantă și cu o brutală întorsătură finală, construită pe un-doi-ul clasic al lui Gibson, combinația de viață mizerabilă și supertehnologie.

În opera lui Gibson auzim sunetul unui deceniu care și-a găsit în sfîrșit propriul glas. El nu este un revoluțio-

1 Optimism exagerat al unei persoane (derivat din numele eroinei create de scriitoarea americană Eleanor Porter, 1868-1920) (*n.tr.*).

nar ce bate cu pumnul în masă, ci un remontor practic. El deschide coridoarele mucegăite ale genului spre aerul proaspăt al datelor noi: cultura anilor optzeci, cu strania și crescătoria ei integrare a tehnologiei și a modei. El dovedește afecțiune pentru cărările secundare, mai ciudate și mai inventive, ale literaturii *mainstream*: Le Carré, Robert Stone, Pynchon, William Burroughs, Jayne Anne Phillips. Și este un pasionat după ceea ce J.G. Ballard a denumit cu atîta perceptivitate „literatura invizibilă”: acel flux ce se răspîndește peste tot, format din rapoarte științifice, documente guvernamentale și reclame specializate, care ne modelează societatea dincolo de nivelul recunoașterii.

SF-ul a supraviețuit o lungă iarnă, trăind pe baza acumulărilor anterioare. Alături de un val important de scriitori noi, inventivi și ambițioși, Gibson a îmboldit genul, deșteptîndu-l, și l-a trimis să caute hrană proaspătă. Iar asta ne va aduce tuturor mult bine.

Bruce Sterling

Johnny Mnemonic

Am băgat arma în geanta Adidas și am fixat-o cu patru perechi de șosete de tenis, cîtuși de puțin stilul meu, dar asta și intenționez, deoarece dacă ei te cred rudimentar, fii tehnic, iar dacă te cred tehnic, fii rudimentar. Eu sînt un tip extrem de tehnic. De aceea, hotărîsem să fiu cît mai rudimentar cu putință. Totuși, în ziua de azi, trebuie să fii destul de tehnic înainte ca să poți măcar aspira la rudimentaritate. Am fost nevoit să strunjesc ambele cartușe de doisprezece dintr-o bară de alamă, apoi să le încarc singur! Făcusem rost de o microfîșă veche, cu instrucțiuni pentru încărcatul manual al gloanțelor; construisem și o presă cu levier ca să montez amorsele — totul foarte complicat. Știam însă că va funcționa.

Întîlnirea fusese stabilită la Drom, la ora douăzeci și trei fix, dar am mers cu metroul trei stații dincolo de peronul cel mai apropiat și m-am întors pe jos. Procedură impecabilă.

M-am privit în peretele cromat al unui chioșc de cafea: chipul de bază, cu trăsături dure, caucaziene, cu un smoc de păr negru și aspru. Fetele de la „Sub Cuțit“ se dădeau în vînt după Sony Mao și era tot mai greu să le oprești de-a adăuga sugestia șic a unei cute epicantice. Probabil că Ralfi Fătosul n-avea să se lase păcălit, totuși puteam ajunge pînă la masa lui.

Dromul este un local îngust, cu barul într-o parte și mesele vizavi, plin de pești și intermediari, precum și o mulțime ezoterică de bișnițari. În seara aceea, Surorile Ciini Magnetici păzeau ușa și nu mă încînta defel încercarea de a trece de ele, dacă lucrurile mergeau prost înăuntru. Erau înalte de doi metri și slabe ca niște ogari; una neagră, cealaltă albă, însă în rest atît de identice pe cît le putea face chirurgia estetică. Erau amante de ani de zile și ale dracu' de periculoase în cafeteli. Niciodată n-am știut exact care dintre ele fusese bărbat.

Ralfi stătea la masa lui obișnuită. Îmi datora o grămadă de bani. În mintea mea erau stocate sute de megabiți codificate pe sistem idiot/savant, informații la care nu aveam acces în mod conștient. Ralfi le pitise acolo, însă nu se mai întorsese după ele. Doar el le putea scoate, cu o parolă cunoscută numai lui. Serviciile mele nu sînt ieftine, și timpul suplimentar de stocare se taxează astromonic. Iar Ralfi se făcuse nevăzut.

În plus, auzisem că voia să pună un contract pe capul meu. Așa încît aranjasem să mă întîlnesc cu el în Drom, dar o făcusem ca fiind Edward Bax, importator clandestin, acționînd în ultimul timp la Rio și Beijing.

Dromul duhnea a bișniță, o senzație metalică de tensiune nervoasă. Băieți musculoși, risipiți prin mulțime, se

încordau unul la celălalt, rînjind subțire și tăios, unii dintre ei atît de îngropați sub suprastructurile de grefe musculare, încît trăsăturile nu le mai erau omenești.

Pardon, pardon, prieteni! E doar Eddie Bax. Eddie cel Iute, Importatorul, cu geanta lui profesională de sport, și, vă rog, ignorați deschizătura aceasta, doar atît de largă cît să-și poată strecura mîna dreaptă înăuntru.

Ralfi nu era singur. Din scaunul de lîngă el se holbau atente optzeci de kilograme de bivol californian blond, cu artele marțiale citindu-i-se în fiecare mișcare.

Eddie Bax cel Iute se instalează în scaunul din fața lor, înainte ca mîinile gorilei să se ridice de pe masă.

— Ai centură neagră? l-am întrebat curios.

El încuviință, scanînd în mod reflex cu ochii albaștri relațiile dintre privirea și palmele mele.

— Și eu, am rostit. A mea este aici, în geantă.

Am strecurat mîna prin deschizătură și am ridicat siguranța. Clic!

— Două țevi calibrul doisprezece, cu trăgaciurile legate între ele.

— Asta-i o carabină, făcu Ralfi, punînd o mînă grăsuță și autoritară pe pieptul bombat, acoperit cu nailon albastru, al omului său. Johnny are în geanta lui o armă de foc de pe vremuri.

Se terminase deci cu Edward Bax.

Cred că fusese dintotdeauna Ralfi Cumva, sau Altcumva, dar își datora porecla unui capriciu aparte. Avînd trupul de forma unei pere răskoapte, purta de douăzeci de ani chipul cîndva faimos al Creștinului Alb — Creștinul Alb din banda Reggae Ariană, Sony Mao pentru cei din generația lui și ultim celebru cîntăreț de rock